

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.
Izhaja enkrat v mesecu.
Izdajatelj:

Jugoslovanska socialistična Zveza
v Ameriki.

Naročnina za celo leto v Ameriki...50c
Za Avstrijo.....3 krona

Naslov: "PROLETAREC",

959 W. 21st Place, Chicago, Ill.

PROLETAREC

Devoted to the interests of the
Laboring classes.

Published monthly by the "Slovenian
Socialist Association of America,"
at 959 W. 21st Place, Chicago, Ill.

Subscription rates 50c a year.
Advertisements on agreement.

Entered as second-class matter January 11th 1906
at the Post Office at Chicago, Ill., under the act of
Congress of March 3, 1879.

PROTI KOMU BODIMO SLOŽNI?

Ali so ljudje dandanes složni?
Čudno vprašanje, kaj ne!

Saj se vendar še tako pripravljamo
med seboj, kakor so se prednamci
prepirali pred tisoč ali še več leti.
Kedar pridejo vročekrvneži skup,
takrat se še zlasajo, tepejo, na vojni
pa vbijajo drug drugega, ne da
bi sami vedeli zakaj.

Čemu se vendar ljudje lasajo, te-
pejo in prepirajo med seboj, čemu
vbijajo drug drugega? Ali ne pri-
naša že življenje samo toliko bre-
men in težkoč, da je že življenje
samoočistično težko breme.

Človek se razume, ako se prep-
rajo ljudje, ki pripadajo raznim
stanovom in imajo različna načela.
Ali kako naj človek razume prepir,
ako je nastal prepir med osebami
enega stanu in če imajo še dotične
osebe ene in ista načela, če se te
osebe navadno bojujejo složno pro-
ti drugim stanovom in njihov načel-
lom. Ta uganjka, to vprašanje še
ne bo tako kmalu rešeno.

Ali je res treba, da se ljudje, ki
se bojujejo za uresničenje enakih
načel, ki stremijo za enakimi cilji
radi malenkostnih taktičnih napak
ali družih malenkostnih hib, ki s
cilji in načeli nimajo nič opraviti,
prepirajo šestokrat do noža med
seboj? Ali je res treba, da včasih
obe preporni stranki sežeti po gr-
dem obrekovanju, da bi druga dru-
gi pri somišljenikih omajala posto-
janko?

Zakaj ne bi ljudje enega stanu in
istih načel mirno razgovarjali vsa
važna vprašanja, malenkostne pre-
pire pa potisnili v ozadje, v kot,
kjer ne delajo nobenemu nadleže?

Dandanes igra osobni klač še pri
razrednih tovariših veliko ulogo. Iz
nepremišljeno izustene besede v ka-
ki gostilni ali kje drugod, se dosti-
krat napravi največje hudodelstvo,
dasi je bila beseda popolnoma ne-
dolžna, in je imela ves drug pomen,
kakor se ga ji podtika.

Ali res ne more človek drugače
ugovarjati svojemu razrednemu to-
varšu, kakor da vidi v njem lopo-
vo in lumpa? Ali nima vedno le
skupni razredni sovražnik od take-
ga prepira dobiček. Gotovo!

Razredni tovariši se prepirajo in
lasajo med seboj, mesto da bi svoja
kopja obrnili proti skupnemu raz-
rednemu sovražniku — kapitalizmu
in klerikalizmu. Naš nasprotnik
sta kapitalizem in klerikalizem. Pr-

vi izsesava vse produktivne sloje,
vse, ki morajo delati z glavo ali ro-
kami, drugi kot zvesti pristaš prve-
ga, pa skuša produktivnim slojem
omlačiti duh, da bi ponižno nosili
bremeno suženstva in v božjo voljo
udani hodili na tlako.

Čemu bi torej iskali dlako v jaj-
cu, ko imamo pred sabo za rešiti
težko in važno nalogo, ki tirja od-
ločno vse naše duševne sile, ako ji
hočemo biti tudi v resnici kos.

Malenkosten in nizkoten oseben
boj v naših vrstah, v vrstah razred-
nozavednih tovarišev je maša pogib-
elj, naš poraz; odločen in složen
nastop proti kapitalizmu in klerika-
lizmu je pa naša zmaga, je zmaga
trpečega ljudstva nad vsako tira-
nijo.

Vem, da bodo nazredni tovariši
rekli: "Mi vemo, da je to resnica,
kar nam tukaj pripoveduješ. Koli-
kokrat smo jo že čuli, a ostalo je
vedno pri starem!"

Dobro! Prav napi tega, ker je
resnica in ker je vedno ostalo pri
starem, jo je treba tolikokrat po-
navljati in povedati javno, da bo
ta resnica postala meso in kri, da
se bo uresničila, da jo ne bomo no-
sili le na jeziku, ampak jo tudi zvr-
ševali dejanski.

Sloga jači, nesloga tlači!

Zlata resnica, ki bi jo morali vpo-
števati moderni sužnji, produktivni
stanovi, ako hočejo po najkrajši
poti doseči svoj končni cilj — pre-
obrat zvrško-kapitalistične člove-
ške družbe, zrušitev današnjega ro-
parskega sistema, ki je zakrivil, da
vzlic velikanskim zalogam živeža
ljudje gladujejo, da vzlic velikans-
kim skladiščem oblek in obuval ho-
dijo ljudje na pol nagi in bosii in
vzlic krasnim palačam mnogo ljudi
zvečer nevé, kam bi šli spat.

Ta roparski sistem se mora zru-
šit kmalu, toda le če smo složni na-
pram kapitalizmu in klerikalizmu

x.

POBELJENI GROBOVI.

Tako je Krist, znani nazaretski,
židovsko-krščanski agitator imeno-
val farizeje, pismouke in duhovni-
ke. Ali današnji farizeji in pismo-
uki zaslužijo drugačno ime? Ne!

Kakor pred 1906 leti, tako se tu-
di še dandanes farizeji in pismouki
vseh ver laškajo ljudstvu kot pri-
jateljji, njegovi odrešeniki, v resnici
so pa steber vsake tiranije, zago-
vorniki hudodelstev, katere so zvr-
šili ali jih izvršujejo cesarji, kralji,
plemeči, demnikarski baroni in dru-
gi mogotci nad ljudstvom.

Pobeljeni grobovi so sukali in
tolmačili nauk Krista toliko časa,
da od njegovih lepih resnic ni osta-
lo nič, da so se njegove resnice
spremenile v uzdo, s katero danda-
nes mogočeži uzdajo gladno, v cu-
nje oblečeno in nezadovoljno ljud-
stvo.

Pismouki in farizeji — pobeljeni
grobovi, ki zavijajo hinavsko oči
proti nebu in trdijo, da živijo po
Kristovih naukih, so zakrivali več
zla na svetu, kot vsi cesarji in kra-
lji, kot vojske, potresi in malezljive
bolezni.

Sukali in obračali so nauke Kri-
sta, nekdanjega puntarja, ki je po
orientalski navadi, s prilikami učil
ljudstvo, naj se vzdigne in otrse
suženstva, dokler niso skovali vero
katero vsak tiran priprozna kot naj-
boljše sredstvo za krotitev ljudske
mase.

"Dajte cesarju, kar je cesarjeve-
ga, bogu, kar je božjega," je dejal
Krist odprto, ko so ga hoteli far-
izeji spraviti zvijačnim potom v je-
čo. —

Kakšna velikanska puntarska mi-
sel je izrečena v tem kratkem dvo-
umnem in jedrnatem odgovoru. Ce-
sarjevega ni nič, božjega pa tudi
nič, ker je vse lastnina ljudstva.

Ali pobeljeni grobovi — farizeji
in pismouki niso le onečistili nauk
Krista, temveč vsled svojega lenu-
škega življenja so imeli čas, da so
oškrnili tudi znanost, vedo. Ko-
maj je kak mislec ali učenjak zapi-
sal kako resnico ali jo pa povedal
v svet, so pobeljeni grobovi toliko
časa pripovedovali ljudstvu, da je
laž in prazna izmišljotina, da je
ljudstvo verjelo pismoukom in fa-
rizejem.

Ko je zadobil socializem — go-
spodarski nauk v ljudski masi malo
zaslonbe, že so padli po njem da-
našnji farizeji in pismouki, kakor
lačni volkovi, ko zaslede čredo o-
vac. Mrcvarili so ga na vse načine,
tolmačili ga krivo, vlačili ga v gnoj-
nico in blato. Vzlic tem nizkim na-
padom s strani farizejev in pismo-
ukov so pa rastle od dne do dne
socialistične čete in se zbirale v
čvrsto vojsko. Strah in zona sta
spreletavala vse mogotce, pismo-
uke, farizeje in glavarja pismo-
ukov, katerega blagohotno maziv-
ljejo sv. očeta, kakor če bi imeli že
na svetu svetnike.

Treba je bilo obrati drugačno
taktiko, ako se je hotelo zastaviti
ljudstvu pot do zmage. Farizeji ni-
so bili dolgo v zadregi. Izmišlili so
si *krščanski socializem*, gorostasno
bedastočo, neumnost, s katero so
imeli namen zasekati socializmu,
pravemu socializmu smrtne rane.

Sv. oče in drugi višji pismouki
so telegrafično in netelegrafično
blagoslovljali to velikansko nezmi-
sel, ta nestvor, to spako, ki je ime-
la namen poneumniti ljudstvo, pi-
smoukom pa prinesiti tisto zlato do-
bo, o kateri še vedno sanjajo, ke-
dar so vsled preobilo zavžitih opoj-
nih pijač skrivnostno sladko ginje-
ni, zlato dobo, ko grmade svete so
plamtele v proslavo božjo.

Ta spaka je imela le malo časa
privlačno silo, le kratko življenje.
Ljudstvo je spoznalo hitro s socia-
lizmom pobarvano sleparsko vado
in čete, ki so se naglo zbirale okoli
blagoslovljenega socializma, so se
ravno tako naglo pričele razhajati
in se zbirati okoli prapora pravega
socializma, o katerem trdijo pismo-
uki v svoji sveti jezi, da je brezver-
ski.

Prav ta zadnji poraz pobeljenih
grobov, pa mora vdušiti v vsakem
mislečem razrednozavednem delav-
cu zadnje ostanke pesimizma.

Če vemo, da se fizično in dušev-
no življenje vedno razvija od nepo-
polnih do popolnejših oblik, potem
smo tudi prepričani, da bo čas pri-
šel, ko med nami ne bo več pobe-
ljenih grobov.

Seve boj za resnico, dostikrat za-
dobliva tako lice, da človek misli,
da pojde vse rakom živžgat, kar se
je tekom let z žrtvami priborilo.
Ali pravega razrednozavednega de-
lavca taki majhni koraki nazaj ne
plaše, on bo vstrajal v boju, če tu-
di ne bo vžival sadov zmage, če
bodo te sadove vživali še le njegovi
zanamci.

Z-k.

ALI SO DANAŠNJE KAPITA- LISTIČNE DRŽAVE RO- PARSKE?

J. Logačan.

Vsaka kapitalistična država stre-
mi za tem, da si kolikor največ pri-
lasti tujega ozemlja. Za zvrševa-
nje takih roparskih pohodov so iz-
govori voditeljev kapitalističnih dr-
žav precej navadni, katerim manj-
ka globokih vzrokov.

Po največ se voditelji izgovarja-
jo, da je treba rešiti brate po jezi-
ku ali verit tujčeve pete, tuje sužno-
sti, ali da zahteva interes domače
obrtinje, da se potolče in pobije ne-
kaj tišoč črncev v Afriki, ali Malaj-
cev na azijatskih otokih, njihov zem-
lja pa priklopi kot kolonija materi
— državi.

Za izvršitev takih roparskih poho-
dov so pa kapitalistične države tako
dobro, boljše rečeno, še boljše ob-
orožene, kot so bili oboroženi ro-
parski vitezi v srednjem veku.

Kapitalistična država ima naj-
boljše puške-repetirke, brzostrelne
topove, močne trdnjave in utrdbe
na suhem, na morju pa grozne boj-
ne ladije-oklopnice, ki se glede ob-
orožbe in utrdbe malo ali pa nič
ne ločijo od trdnjav na suhem.

Kapitalistična država sila v slu-
čaju vojne — roparskega pohoda
ali upada, svoje državljane ne gle-
de na njihov nazore o takih pohodih
ali upadih, da se vojne vdeleže.
Kdor se noče udeležiti roparskega
pohoda, je v očeh kapitalističnih
državnikov izdajalec naroda, ki za-
služi smrt ali pa večletno ječo.

V tem oziru so bili hlapci sred-
njeveških vitezev na boljšem. Ako
niso hoteli služiti roparskim vite-
zom, so odšli in nihče jih ni imeno-
val radi tega izdajalce naroda.

Kapitalistične države niso le ra-
di tega roparske, ker močnejše na-
padajo slabejše in si laste tuje o-
zemlje, ker v imenu kulture morijo
na nizki stopnji izobrazbe stoječa
ljudska plemena, da se polaste njihov
izdelkov pod ceno in njihov rodovitne
zemlje, ampak roparske so, ker do-
volijo, da sme gospodarsko moč-
nejši oropati slabejšega njegovega
imetka na zakoniti podlagi, da sme
gospodarsko močan državljani oro-
pati siromaka-delavca njegove edi-
ne lastnine — delavske sile.

Kako globoko so zabredle kapi-
talične države v tem oziru, doka-
zuje slučaj, ki se je dogodil v In-
dianapolisu v državi Indiana.

Sodnik Anderson je razsodil, da
se sme prodati dolga prosto hišo
nekega člana strokovnega društva
strojnikov, da se z izkupljeno svo-
to pokrijejo troški njegovega delo-
dajalca, katere je imel z razpravo
o izjemnem sodnijskem odloku (in-
junction) napram svojim delav-
cem.

Tožitelj je bila "Pope Motor
Car Co.", tvrdka za izdelovanje
avtomobilov, ki je zahtevala, da
njeni prejšnji uslužbenci plačajo
troške za razpravo o izjemnem sod-
nijskem odloku, ki so bili nasprot-
na stranka. Zagovornik tvrdke je
razumel sodišče prepričati, da je
bila tvrdka opravičena zahtevati iz-
jemni sodnijski odlok napram svo-
jim uslužbencem, ki so zastavkali.

Ta izjemni sodnijski odlok je bil
proti "mednarodni zvezi strojni-
kov" kot organizaciji in še posebej
proti vsakemu članu organizacije,